4 Οκτωβρίου 2023

Μαρτυρίες: Θάψαμε στη Λάπηθο δεκάδες θύματα του Αττίλα

/ Αφιερώματα / Γενικά Θέματα / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Η όμορφη κωμόπολη της Λαπήθου, κρυμμένη μέσα στο πράσινο των λεμονόδενδρων που απλώνονταν μέχρι τη θάλασσα, δέκα χιλιόμετρα δυτικά της Κερύνειας, ήταν μια από τις πιο γραφικές κοινότητες της βόρειας περιοχής Κύπρου μέχρι τις 8 Αυγούστου 1974.

Έμοιαζε με ένα επίγειο παράδεισο. Όμως ο Αττίλας σάρωσε τα πάντα.Όσοι βρέθηκαν στο διάβα του εκτελέστηκαν στους δρόμους, στα σπίτια τους, στις πλατείες... Ακόμα και ηλικιωμένες γυναίκες, 80 χρόνων, βιάστηκαν χωρίς τον παραμικρό σεβασμό προς την ηλικία τους. Άλλοι πάλι νέοι, εθνοφρουροί, που εγκλωβίστηκαν, οδηγήθηκαν σε πρόχειρα εκτελεστικά αποσπάσματα και εκτελέστηκαν. Η κωμόπολη κυλίστηκε στο αίμα.

Οι δεκάδες νεκροί έμειναν για πολλές εβδομάδες άταφοι στα σημεία των εκτελέσεων τους. Μόνο όταν οι Αττίλες δεν άντεχαν τη δυσωδία από τα νεκρά κορμιά έδωσαν άδεια για την ταφή τους, σε πρόχειρους τάφους. Ούτε ένα σταυρό δεν είχε την ευκαιρία, το ειδικό συνεργείο που σχηματίστηκε από μια ομάδα εγκλωβισμένων, να τοποθετήσει πάνω από το τάφο τους.

Σήμερα τη Λάπηθο, την πατούν «κουβαλητοί» που προσπαθούν να αλλάξουν το χαρακτήρα της και να την παρουσιάσουν σαν δική τους και να ξεγράψουν τη βία και το μακελειό του 1974. Όμως οι μαρτυρίες παραμένουν εκεί και ξαναζωντανεύουν τη μνήμη. Δημοσιεύουμε αυτούσιες τις μαρτυρίες κατοίκων της Λαπήθου και εθνοφρουρών που γνώρισαν σε όλη της την έκταση τη βία του Αττίλα τις δραματικές εκείνες μέρες του Αυγούστου του 1974.

Δραματική είναι η περιγραφή του Σάββα Θ. Μαστραππά

Τις πιο δύσκολες ώρες πέρασε ο Σάββας Θεοδούλου Μαστραππάς, από τη Λάπηθο, 63 χρόνων, εργολάβος οικοδομών, για τέσσερις μήνες. Γνώριζε ελληνικά, τουρκικά, αγγλικά και λίγα γερμανικά και αυτό τον έφερε στα πρώτα στάδια σε πλεονεκτική θέση έναντι των άλλων 250 και πλέον εγκλωβισμένων στο όμορφο χωριό της επαρχίας Κερύνειας με τα περβόλια από λεμονόδενδρα που σκορπούσαν παντού την ευωδία τους. Αυτή του η πλεονεκτική θέση του στοίχισε πολύ ακριβά γιατί ανέλαβε τη δύσκολη αποστολή να θάψει τους νεκρούς, θύματα του Αττίλα που έμεναν άταφοι στους δρόμους, στις αυλές των σπιτιών τους, ακόμα και στα κρεβάτια τους…

Ήταν μια δραματική αποστολή που εκτέλεσε μαζί με άλλους συγχωριανούς του και είχε την υπομονή να καταγράψει τα στοιχεία των νεκρών και την αιτία του θανάτου τους.Όσα δεν κατέγραψε στο χαρτί τα κατέγραψε στη μνήμη του και σαν ήλθε στις ελεύθερες περιοχές ξεκληρισμένος από τους εισβολείς, τα αφηγήθηκε στις αρχές της Δημοκρατίας δίνοντας συγκλονιστικά στοιχεία για την τύχη πολλών Ελλήνων Κυπρίων και Εθνοφρουρών που η τύχη τους έφερε στο διάβα του Αττίλα. Έτσι είπε στην Αστυνομία ότι σε συγκεκριμένη περιοχή της Λαπήθου οι Τούρκοι άνοιξαν δύο ομαδικούς τάφους και έθαψαν εκεί 800-1000 ανθρώπους, κυρίως στρατιώτες. Ακόμα είπε πως τις πρώτες τρεις ημέρες της εισβολής 240 άνθρωποι από την Λάπηθο έμειναν για τρεις ημέρες νυστικοί και διψασμένοι, με μόνη τροφή μισό λεμόνι και ένα τεράτσι…

Ο Σάββας Μαστραππάς, ένας δυναμικός άνθρωπος που ποτέ δεν τα έβαζε κάτω έμεινε δίπλα στους εγκλωβισμένους για τέσσερις μήνες καταγγέλλοντας στον Ερυθρό Σταυρό όλα όσα υπέφεραν οι εγκλωβισμένοι, με αποτέλεσμα τελικά ο

Αττίλας να τον διώξει και να σιγήσει η φωνή του. Ηλθε στις ελεύθερες περιοχές στα τέλη του Οκτωβρίου του 1974 και έδωσε τις αρχές όλες τις πληροφορίες που είχε. Ας δούμε την κατάθεση του:

“Είμαι από την Λάπηθον όπου και παρέμεινα εγκλωβισμένος μέχρι την 28 Οκτωβρίου 1975. Στις 6.8.75 όταν οι τούρκοι κατέλαβον το χωριόν μου εγώ ευρισκόμουν στο σπίτι μου μαζί με άλλους 7 ηλικιωμένους συγχωριανούς μου. Κατά τες τρεις μετά το μεσημέρι της ως άνω ημερομηνίας ήλθαν οι Τούρκοι σπίτι μου μαζί με ένα αξιωματικό και μας έβγαλαν έξω απο το σπίτι μου και μας ερεύνησαν. Εγώ εβάστουν 200 λίρες πάνω μου και το ρολόϊ μου και μου τα επήραν. Επιάσαν δε και το ράδιον μου και έναν ζεύγος παπούτσια καινούργια.

Ο αξιωματικός με ερώτησεν εάν έχει άλλους σπίτι μου και εγώ του είπα ότι δεν έχει, αλλά έχει στα άλλα σπίτια κάτι γέρους. Επήαμεν και τους εμαζέψαμεν και όλους μαζί μας επήραν στην τοποθεσίαν ” Αϊρκώτισσα” στο κέντρον της Ανδρονίκης. Οταν μας επήραν κάτω στο κέντρον μας επρόσφεραν αναψυκτικά. Μετά ήρταν δύο Τούρκοι αξιωματικοί και μας είπαν να τους πιάσω όλους και να πάμεν στα σπίτια μας. Ο λόγος που μου είπαν εμέναν να οδηγήσω τους χωριανούς μου είναι διότι ξέρω Τούρκικα και Εγγλέζικα και λίγα Γερμανικά.

Οι Τούτρκοι αξιωματικοί μου είπαν να τους βάλω γραμμή, διότι εάν τους δουν αδέσποτους θα τους πυροβολήσουν. Εγώ του είπα να μου δώσει έναν χαρτί για να το δείχνω στα στρατεύματα για να μην μας πυροβολήσουν και να μας επιστρέψουν πίσω και αυτός μου έδωσεν.

Τους έβαλα γραμμήν και επήγαμεν όλοι στα σπίτια μας. Ολοι οι ως άνω χωριανοί μου ήσαν κάτοικοι της ενορίας Αγίου Θεοδώρου Λαπήθου. Την άλλην ημέραν το πρωίν πάλιν ήλθαν οι Τούρκοι και μας εμάζεψαν όλους και μας επήραν κάτω στην οδόν Φιλελλήνων κοντά στο σπίτι του δασκάλου του Καβαλλάρη.

Εν τω μεταξύ έφεραν και άλλους χωριανούς παό άλλες ενορίες ως επίσης και πολλούς από τον Καραβάν και είμαστε όλοι ηλικιωμένοι, δηλαδή 55 ετών και άνω. Θα είμαστεν περίπου 150 άτομα. Εκεί μας άφησαν μέχρι η ώρα 11.00.

Μετά ήρτεν διαταγή και μας επιάσαν όλους και έτσι νηστικούς και διψασμένους μας επήραν πάνω στον Κεφαλόβρυσον.

Καθ’ οδόν πολλοί γέροι διά τον λόγον ότι δεν μπορούσαν να περπατήσουν, οι Τούρκοι τους εκτυπούσαν και τους έβριζαν χωρίς εξαίρεση είτε γυναίκες ήσαν είτε άνσδρες.
Οταν μας επήραν στον Κεφαλόβρυσον της Λαπκήθου μας ένβαλαν στο νέον κέντρον που εκτίστη πάνω από το κέντρον του Καζέλη. Εκεί εφέραν και άλλους και

εγίναμεν όλοι περίπου 240 άτομα.

Οταν ευρισκόμαστε πάνω στο κέντρο εγώ έβγαλα άδειαν από τον αξιωματικόν και επήγα με ένα τούρκον στρατιώτην και εμάζεψα 2 σίκλες λεμόνια και 2 σίκλες τεράτσια και τα επήρα και επήραμεν όλοι από μισόν λεμόνι και 1 τεράτσι ο καθένας και εκάμαμεν εκεί τρεις ημέρες χωρίς να φάμεν τίποτε άλλον. Μετά εκάμαμεν παράπονο στον διοικητή και του είπαμεν να μας δώση τροφήν και μας είπεν δεν έχε. Τότε εμείς του είπαμεν να μας αφήσει να πάμε στα σπίτια μας και κάτι θα εύρομεν να φάμεν.

Οπότε διέταξεν και ήρταν φορτηγά αυτοκίνητα και μας επήραν όλους στην ενορίαν Αγίου Θεοδώρου Λαπήθου και όλοι μας εκατοικούσαμεν σε 40-50 σπίτια δηλαδή 8-10 άτομα σε κάθε σπίτι. Εκεί στα σίτια μας εκάμανε τρεις ημέρες. Ξέχασα να πω ότι όλα τα σπίτια ήσαν ανοικτά και λεηλατημένα.

Στες τρεις ημέρες ήλθεν ο αξωιματικός της περιοχής και με έβαλεν υπεύθυνον για τους εγκλωβισμένους και του είπα ότι θέλωμεν φαγητό και μου είπεν να πηγαίνω να παίρνω από τα μαγαζιά τρόφιμα και να τους δίνω να τρώνε. Εγώ του είπα ότι είναι επικίνδυνο να γυρίζω μόνος μου και μου έβαλε έναν κόκκινο ρούχο πανω στο χέρι και εκυκλοφορούσα ελεύθερα μόνον όταν είχα δουλειάν.

Μετά 10 ημέρες περίπου ήλθεν ο διοικητής και κατόπιν παραπόνου ότι μυρίζουν οι σκοτωμένοι, μου έδωσε διαταγή να πηγαίνω μαζί με 4 άτομα για να τους θάψουμε.
Εξεκίνησα αμέσως να τους θαύουμε. Αρχίσαμε από τις 18.8.74 και ετελειώσαμε στες 13.9.74. Εγώ έπαιρνα σημειώσεις για όλους όσους εθάψαμε και είναι οι κάτωθι:

Γιακουμής Σάββα Μάντη από τη Κάπηθο, 70 χρόνων: Επυροβολήθη στην παρουσίαν της γυναίκας τοπ στον κήπο του, στην τοποθεσίαν “βρυσίν του Πάρπα”.
Μαρία Μανώλη Παρπέρη, 75 χρόνων. Βρέθηκε πυροβολημένη έξω από το σπίτι της.
Προκόπης Κωνσταντίνου Χ”Προκόπη, 66 χρόνων και η συζυγος του Ευγενία 65 χρόνων, από τη Λάπηθο: Βρέθηκαν σκοτωμένοι μέσα στο καεββάτι τους.
Μαρία Μελή Δεμέτη, 74 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένη μέσα στην αυλή του σπιτιού της.
Σάββας Σαββή Χ” Προκόπη, 78 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένος πάνω στην καρέκλα πάνω στην κεφαλή.
6.Νικόλας Σταύρου Αππαλλή, 60 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένος μέσα στην αυλή του σπιτιού του Κρεμμουδιού.
Χρυσταλλού Κοσιάρη, 80 χρόνων.
Ευγενία Χριστοφή Κκέλη, 75 χρόνων, αδελφή της πρώτης. Και οι δυο βρέθηκαν πυροβολημένες μέσα στην αυλή του σπιτιού τους και με τα χέρια τους ήταν

δεμένα. Και οι δυο ήσαν τυφλές.
Ξενού Χάμπουλλου, 80 χρόνων, από τη Λάπηθο.
Ειρήνη Δρούμπου, 90 χρόνων.
Ειρήνη Τσουλούπα, 80 χρόνων από τη Λάπηθο.
Ανρονίκη Παναή, 55 χρόνων.
Γιάνναρος Ψαρά, 70 χρόνων, από τη Λάπηθο.
Αρέστης Ππακτάουρος, 80 χρόνων.
Αγνωστος στρατιώτης.
Μαρίτσα Σάββα Παρπέρη, 65 χρόνων.
Χαρικλού Συμεού, 65 χρόνων.
Αναστασία Σουτζιή, 70 χρόνων, από τη Λάπηθο.
Ευδοκία Ποδηλατή, 60 χρόνων. Η Ποδηλατή πέθανε από φυσικό θάνατο διότι έπαιρνε φάρμακα και κρατείτο στη ζωή και όταν έλειψαν πέθανε.
Σάββας Παρπέρης, 80 χρόνων: Βρέθηκε σκοτωμένος.
Παντελής Κωστή Καραμανής, από τον Βαβυλά, 60 χρόνων: Του Καραμανή επήραν το κοπάδι οι Τούρκοι, τον έδειραν και μετά τον έφεραν στη φυλακή όπου ήμουν εγώ και μου είπεν ότι τον κτύπησαν πολλά οι Τούρκοι και επαραπονιέτουν ότι είχεν πόνους στο στήθος. Εγώ του έφερα νερόν και ήπιε και ύστερα από λίγο έπεσε κάτω. Αμεσως ειδοποίησαν και τον έπιασαν οι Τούρκοι αστυνομικοί και μέχρι να τον πάρουν στο Νοσοκομείο απέθανε. Μαζί με τον Καραμανή ήτη και ο Νικόλας Μαραθεύτη, επίσης από τη Βασίλεια, ο οποίος εκακοποιήθη και αυτός αγρίως.
Επιστήμη Μάντη, 85 χρόνων. Πέθανε από φυσικό θάνατο.
Ελένη Χ"Γιάννη Κουφού Κραμβή, 85 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένη έξω από το σπίτι της.
Τέσσερις άγνωστοι στρατιώτες βρέθηκαν σκοτωμένοι στην τοποθεσία ασπρόβρυσες.
Μαρία Δ. Ζίγκα, 42 χρόνων: Βρέθημκε πυροβολημένη.
Μελής Α. Μέτσιου και η γυναίκα του με τα δύο ανάπηρα παιδιά τους: Βρέθηκαν σκοτωμένοι έξω από το σπίτι τους.
Ζηνωνία Κ. Τσιγαρά: Σκοτώθηκε από βόμβα.
Ειρήνη Γ. Μαχαιρέτη, 80 χρόνων: Πέθανε από φυσικό θάνατο.
Πολυξένη Κυροβαλή, 76 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένη έξω από το σπίτι της.
Ροτόκλης Κκόλιαρος, 80 χρόνων με τη γυναίκα του Μαρία Γιαννή Κκόλιαρου, 80 χρόνων: Βρέθηκαν πυροβολημένοι έξω από το σπίτι τους.
Ελένη Γεωργίου Κόρκοντα, 86 χρόνων. Πέθανε από φυσικό θάνατο.
Χ" Ξενού Χ" Γιακουμή, 75 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένη έξω από το σπίτι της.
Ελένη Γεωργίου Κόρκοντα, 86 χρόνων: Απέθανε από φυσικό θάνατο.
Ανδριανού Χαραλάμπους Μωϋσή, 78 χρόνων: Απέθανε.
Παναγής Γ. Κοντός, 80 χρόνων: Απεβίωσε από φυσικό θάνατο.

Κώστας Ττασιάκκης, 70 χρόνων: Σκοτώθηκε από νάρκη.
38.Χαράλαμπος Χ” Γιακουμή, 90 χρόνων: Πέθανε από φυσικό θάνατο.
Σοφόκλης Φυττή, 90 χρόνων: Βρέθηκε νεκρός κάτω από έναν γεφύρι.
Σοφόκλης Ιγνατίου, 70 χρόνων.
Χρυσόστομος Δεσπότη. Δεν τον εθάψαμε, αλλά έμαθα ότι ήταν σκοτωμένος.
42.Αναστάσης Χ” Σάββα, 65 χρόνων: Βρέθηκε πυροβολημένος μέσα στο περιβόλι του.
43.Αλέκος Τσιακκής, από τη Λάπηθο.

Η κατάθεση 80χρονης
Οι εγκλωβισμένοι στη Λάπηθο υπέστησαν τα πάνδεινα. Πολλοί κτυπήθηκαν άγρια ενώ άλλοι εκτελέστηκαν εν ψυχρώ. Αλλά αυτό που συνέβη σε μια 80χρονη ήταν κάτι το οποίο ποτέ κανένας δεν μπορούσε να φαντασθεί. Είπε η ίδια σε κατάθεση της στην Αστυνομία στις 26.11.1974:
“Κατάγομαι από τη Λάπηθο και είμαι χηράτη.

Τα παιδιά μου έφυαν που την Λάπηθον προτού πιάσουν την Λάπηθον οι Τούρκοι και έμεινα μόνη μου στο σπίτιν. Μιαν ημέραν πριν που περίπου 20-25 μέρες ήρτεν στο σπίτιν της κόρης μου, όπου εμείνισκα, ένας Τούρκος που εμιλούσεν σπασμένα τα ελληνικά και ήθελεν να με βιάση, αλλά εγώ έφερνα αντίστασιν.

Ο Τούρκος τότες μου εκτύπησεν με τα σιέρκα του και με έβαλεν με το ζόριν πανω στην καρκόλαν και με εβίασεν μιαν φοράν και μετά έφυεν και μου είπεν ότι ήταν να ξαναέρτη να με βιάση και άλλην φοράν. Εγώ έφυγα τζιαι επήα στο σπίτιν της Αντιγόνης Νικολάτζιη και έμεινα μαζί με άλλους χωριανούς μου, τζιαί έτσι ο Τούρκος δεν ήρτεν να με εύρη ξανά. Τζείνος ο Τούρκος που με εβίασεν μου είπεν ότι είσιεν γεναίκαν τζιαι μωρά, αλλά δεν ξέρω αν ήταν Τούρκος της Τουρκίας ή η Τουρκοκύπριος. Εγώ δεν είδα Τούρκους να σκοτώνουν χωριανούς μου και ούτε άκουσα να εβίασαν άλλες γεναίτζιες”.

Θάψαμε 55 άτομα που βρήκαμε νεκρά στα περβόλια”

Ενας από τους βοηθούς του Σάββα Μαστραππά, ήταν ο συνομίληκος του Ευθύμιος Γεωργίου Χειμωνίδη, 53 χρόνων τότε, από τον Καραβά αλλά κάτοικος Λαπήθου από το 1950 όπου νυμφεύθηκε και δημιούργησε οικογένεια.

Ο Χειμωνίδης κατέγραφε όπως και ο Σάββας Μαστραππάς όσους νεκρούς έθαψαν στο χωριό μετά την προέλαση του Αττίλα. Ας δούμε τη μαρτυρία του όπως την αφηγήθηκε ο ίδιος:

“Οταν ξέσπασαν το πραξικόπημα και στη συνέχεια η τουρκική εισβολή η οικογένειά μου βρισκόταν στη Λευκωσία και έτσι όταν καταλήφθηκε η Λάπηθος

από τους Τούρκους στις 3.8.1974 εγώ παρέμειανα εκεί εγκλωβισμένος, καθώς και άλλοι χωριανοί μου και από τα γύρω χωριά. Θα είμαστε όλοι 181 άτομα ως επί το πλείστον μεγάλης ηλικίας. Όταν εισήλθε ο τουρκικός στρατός εις τη Λάπηθο, άρχισε έρευνες από σπίτι σε σπίτι και λεηλασίες. Στις 6.8.74 μας μάζευαν όλους όσοι μείναμε και μας πήραν στον κεφαλόβρυσο.

Εκεί μας άφησαν 5 ημέρες και οι συνθήκες διαβίωσης μας ήταν άθλιες. Στη συνέχεια μας επέστρεψαν πίσω στα σπίτια μας, τα οποία βρήκαμε λεηλατημένα. Οταν ολοκληρώθηκε η επιστροφή μας ο Τούρκος διοικητής της περιοχής διόρισε τον Σάββα Θ. Μαστραππά, υπεύθυνο των εγκλωβισμένων στη Λάπηθο και στη συνέχεια μας μάζεψαν όλους στην ενορία Αγίου Θεοδώρου και μείναμε όλοι σε 32 σπίτια.

Τους πρώτους 2 μήνες δεν μας επέτρεπαν να βγούμε έξω από τα σπίτια που μέναμε ούτε και μας επέτρεπαν να ανάβουμε φώτα το βράδυ και τακτικά Τούρκοι στρατιώτες έκαμναν έρευνες στα σπίτια που μέναμε και μας απειλούσαν.

Σε μια περίπτωση οι Τούρκοι στρατιώτες συνέλαβαν εμένα, τον υπεύθυνον και άλλα 20 άτομα, άνδρες και γυναίκες με τη δικαιολογία ότι ανάψαμε φως κατά τη διάρκεια της νύκτας και από η ώρα 7 βράδυ μέχρι η ώρα μία μετά τα μεσάνυκτα μας κακοποιούσαν, μας ύβριζαν και μας είχαν συνεχώς να βαδίζουμε.

Σε μια άλλη περίπτωση και μετά πάροδο δύο μηνών από τη δεύτερη φάση της τουρκικής εισβολής κατά η ώρα 5 το πρωί με συνέλαβαν εμένα, τον υπεύθυνον Σάββα Μαστραππά, τον Λάζαρο Κίτσαπα και με τη βία μας έβαλαν σε στρατιωτικό αυτοκίνητο και ύστερα από μεγάλες ταλαιπωρίες και υπό την απειλή των όπλων, μας πήραν στον Κεφαλόβρυσο, μας κατέβασαν εκεί και μας χώρισαν, δηλαδή πήραν τον ένα μακρυά από τον άλλο, προφανώς για να μας εκτελέσουν. Κατέφθασε όμως εκείνη τη στιγμή εκεί κάποιος τουρκοκύπριος χωριανός μου, ο οποίος επενέβη και μας γλύτωσε. Στη συνέχεια αφού μας ταλαιπώρησαν για αρκετές ώρες μας πήραν πίσω.

Κατά τα μέσα του μηνός Σεπτεμβρίου 1974 ύστερα από άδεια των τούρκικών στρατιωτικών αρχών της περιοχής κάναμε μεταξύ μας ενα συνεργείο το οποίο αποτελείτο από εμένα, το Λάζαρο Κότσαπα, Κόσην Καραμανή και Θωμά Κκατίλη για να θάψουμε τους δολοφονηθέντες συγχωριανούς μας εν ψυχρώ από τους Τούρκους ή όσους είχαν πεθάνει από φυσικό θάνατο. Θυμούμαι ότι εν όλω θάψαμε 55 νεκρούς τους οποίους βρίσκαμε μέσα σα περβόλια, στους δρόμους ή σε σπίτια.

Από τους 55 νεκρούς που θάψαμε μας επέτρεψαν και θάμαμε 15 από αυτούς στο νεκροταφείο, τους δε υπόλοιπους εκεί όπου βρίσκονταν τα πτώματά τους.

Οι 15 τους οποίους εθάψαμε σο νεκροταφείο δεν έφεραν καμιάν κάκωση και υπολογίζω ότι θα πέθαναν από φυσικό θάνατο. Οι υπόλοιποι πρέπει να είχαν δολοφονηθεί εν ψυχρώ διότι έφεραν τραύμα από πυροβολισμούς και οι περισσότεροι από αυτούς ήσαν ηλικιωμένοι και άμαχοι.

Κατά την ταφήν τους λάμβανα σημείωση των ονομάτων τους.
Επί πλέον (πέραν των νεκρών) γνωρίζω ότι οι ακόλουθοι χωριανοί μου είναι αγνοοούμενοι.

Γιαννής Ανδριανού, 85 χρόνων.
Ευγενία Γιαννή Ανδριανού, 83 χρόνων.
Αυτοί ήσαν μαζί μας εγκλωβισμένοι και αρρώστησαν και οι Τούρκοι τους πήραν στα τουρκικό νοσοκομείο Λευκωσίας κατά το Νοέμβριο του 1974 και έκτοτε δεν επέστρεψαν.
Χρυσόστομος Κυπριανού Δεσπότη, 42 χρόνων.
Κώστας Τζιωρτζής, 45 χρόνων.
Ευγενία Ρωμανού, 80 χρόνων.
Θωμάς Χατζηγιακουμή 80 χρόνων.
Κατά τη διάρκεια του εγλωβισμού μας ο τουρκικός στρατός λεηλάτησε όλα τα σπίτια και τα μαγαζιά της Λαπήθου και έπιασε χρυσαφικά, ράδια, ψυγεία, τηλεοράσεις, γκάζια και ότι πολ’υτιμο εύρισκαν.
Λεηλάτησαν το σπίτι μου και το μαγαζί μου και από ό,τι γνωρίζω έκλεψαν είδη ενδύσεως και υποδήσεως και μετρητά.
Τούρκοι λεηλάτησαν επίσης την εκκλησίαν Αγίο Θεοδώρου Λαπήθου, από όπου πήραν ότι βρήκαν μέσα σ’ αυτήν εκτός από τις εικόνες.
Μετά παρέλευση 3-4 μηνών στη Λάπηθο εγκαταστάθηκαν τουρκοκυπριακές οικογένειες, τις οποίες έφεραν από άλλους τόπους, οπότε πρόσεξα ότι οι Τούρκοι μάζεψαν από τα σπίτια των εγκλωβισμένων ερμάρια, πολυθρόνες, ψυγεία, τηλεοράσεις, ραπτομηχανές και άλλα τα οποία έδωσαν στις τουρκυπριακές οικογένειες που κατοικούσαν στη Λάπηθο.

Όταν έσπασε η γραμμή της Λαπήθου

Όταν έσπασε η γραμμή της Λαπήθου στις αρχές Αυγούστου 1974 πολλοί εθνοφρουροί και έφεδροι βρέθηκαν περικυκλωμένοι, κι ο καθένας τραβούσε το δρόμο του για να φθάσει προς τη σωτηρία.
Ο στρατιώτης Πέτρος Κωνσταντίνου υπηρετούσε στο Μηχανικό και στάληκε στην

περιοχή της Λαπήθου μαζί με άλλους συναδέλφους του για να ναρκοθετήσουν την περιοχή σε μια ενδεχόμενη προέλαση των Τούρκων.

Όταν όμως έσπασε η γραμμή λίγο πριν από την έναρξη της δεύτερης φάσης της εισβολής, οι στρατιώτες χωρίστηκαν σε ομάδες και ο καθένας έπαιρνε το δρόμο του με στόχο να φθάσει σε μη κατεχόμενες ήδη περιοχές. Πολλοί από αυτούς όμως δεν επέστρεψαν. Ας δούμε τη μαρτυρία του που έδωσε στις 10 Ιουνίου 1975:

“Είμαι στρατιώτης και υπηρετώ στο 70 Τάγμα Μηχανικού. Στην Εθνική Φρουρά κατατάγηκα στις 22 Ιουανουαρίου 1973 για να υπηρετήσω τη στρατιωτική μου θητεία. Κατά τη διάρκεια της πρώτης τουρκικής εισβολής ο Πρώτος Λόχος Μηχανικού όπου υπηρετούσα στάληκε στη Λάπηθο.Στις 6.8.74 ύστερα από διαταγή αρχίσαμε τη ναρκοθέτηση στη νοτιανατολική πλευρά της Λαπήθου. Είμαστε όλοι συνολικά 52 άτομα. Μαζί μας ήταν και έφεδροι. Η ναρκοθέτηση άρχισε στις 10 το πρωί και τελειώσαμε στις 5 το απόγευμα της ίδιας ημέρας.

Όταν τελειώσαμε αποχωρήσαμε περί τα 500 μέτρα και διανυκτερεύσαμε μέσα στη Λάπηθο. Κατά η ώρα 04.00 το πρωί της επομένης ημέρας οι Τούρκοι στρατιώτες, οι οποίοι βρισκόταν νοτιανατολικά της Λαπήθου σε υψώματα άρχισαν να βάλλουν εναντίον μας. Μετά παρέλευση 15 λεπτών περίπου κάποιος λοχαγός, τον οποίο δεν γνωρίζω ανέφερε ότι οι Τούρκοι εισήλθαν στη Λάπηθο και ότι έπρεπε να αποχωρήσουμε.

Μας δόθηκαν τότε διαταγές να χωριστούμε σε τρεις ομάδες και να αποχωρήσουμε και να συναντηθούμε στη διοίκηση του Λόχου Πεζικού που ήταν έξω από τη Λάπηθο. Χωριστήκαμε και η ομάδα μου προχώρησε προς την παραλία. Βγήκαμε στον κύριο δρόμο Λαπήθου-Κερύνειας όπου ακούσαμε φωνές και κρυφτήκαμε κάτω από τα δένδρα. Στη συνέχεια ο υπεύθυνος της ομάδας μας έστειλε δυο στρατιώτες να δουν τι συνέβαινε.

Όταν πέρασαν γύρω στα 15 λεπτά και δεν επέστρεφαν οι δύο στρατιώτες ο υπεύθυνος μας είπε να προχωρούμε δύο-δύο για να περάσουμε διότι για να μην επιστρέψουν οι δυο στρατιώτες οι άνδρες που συνομιλούσαν πιο κάτω δυνατό να ήσαν δικοί μας. Μόλις προχωρήσαμε σε απόσταση 150 μέτρων είδαμε στρατιώτες κρυμμένους στα δένδρα. Τους φωνάξαμε αλλά αυτοί αντί να μας απαντήσουν όρμησαν πάνω μας και άρχισαν να μας βάλουν.

Στο μεταξύ όλη η ομάδα προτού μας βάλουν οι Τούρκοι είχε συγκεντρωθεί σε ένα σημείο και τώρα σκορπιστήκαμε στα περιβόλια. Εγώ μαζί με άλλους προχωρήσαμε προς τη θάλασσα και κρυφθήκαμε στους βράχους όπου αργότερα συναντήσαμε κάποιο λοχαγό του Πεζικού και προχωρήσαμε όλο παραλία δυτικά και γλυτώσαμε”.

philenews.com